

BRIEFGEHEIM

Jan Terlouw

Briefgeheim

Lemniscaat Rotterdam

Wil je meer weten over onze boeken? Ga naar www.lemniscaat.nl

Tweeëndertigste druk, 2010

Omslagfoto © Victor Arnolds

Tekst © Lemniscaat b.v. Rotterdam, 1973

ISBN: 978 90 477 0335 8

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk en bindwerk: Drukkerij Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux, waardoor onnodig milieuverontreinigend transport is vermeden.

VOORWOORD BIJ DE FILMEDITIE

Het is al vijfendertig jaar geleden dat ik *Briefgeheim* heb geschreven. Er is sinds die tijd veel veranderd. We hadden nog geen eigen computers. Er waren geen mobiele telefoons. Er waren geen iPods, geen fototoestellen zo klein als een lucifersdoosje, en geen tientallen televisiekanalen. Veel mensen hadden nog nooit in een vliegtuig gezeten. De meeste mensen van nu zijn veel rijker dan die van vijfendertig jaar geleden. Er waren toen ook nog maar weinig gezinnen waar vader en moeder allebei buitenshuis werkten. Meestal was moeder thuis.

Ik schreef toen dat Eva een brief vond en die in de zak van haar rok stak. Nu zou ik schrijven: in de zak van haar broek. Zo zijn er veel dingen veranderd.

Vorig jaar kwam het idee om een film te maken van het boek. Tja, maar veel van de omstandigheden zijn anders geworden. De misdadiger in mijn boek deed aan spionage – wie doet er nu nog aan spionage? Nu gaat het over drugs en witwassen van geld en zo.

Bedenk dan een nieuw verhaal, kun je zeggen. Maar de filmmakers vonden dat sommige belangrijke dingen niet

zijn veranderd. Hoe gaan ouders en kinderen met elkaar om? Wat heb je voor elkaar over? Wat gebeurt er als je niet eerlijk tegen elkaar bent? Als het over dat soort dingen gaat, zijn de Eva's en Jackies en ook de vaders en moeders van deze tijd nog net zoals vijfendertig jaar geleden. Daarom zijn de filmmakers en ik het erover eens geworden dat het verhaal in de film een beetje anders gaat dan in het boek, maar de personen en hun karakters zijn, als het om de belangrijkste dingen gaat, hetzelfde gebleven.

Dit is het boek, maar met foto's van de film erin. Een boek en een film zijn twee verschillende manieren om iets te vertellen. Ik hoop dat jullie ze allebei mooi vinden.

Jan Terlouw

Twello, juli 2010

INHOUD

- 1 Ruzie 9
- 2 Hoe straf je je ouders 17
- 3 Eva is zenuwachtig 26
- 4 Het onontcijferbare geheimschrift 40
- 5 Een bloedrode ster in de kerker van Medemblik 54
- 6 Eva aan het woord 63
- 7 Het schot in de tuin 75
- 8 Miskende genieën 87
- 9 Interview met inspecteur De Koning 100
- 10 Jackie is brutaal 110
- 11 David en Goliath 128

I Ruzie

Eva en Jackie hadden het grootste deel van de zaterdag samen doorgebracht. Dat was niets ongewoons. Ze waren bezig aan de laatste paar maanden van de basisschool, en al vanaf de eerste klas waren ze hartsvriendinnen. Ze woonden in dezelfde laan, niet meer dan een paar huizen van elkaar.

Verschillend waren ze overigens wel, die twee. Eva tener, magere schouders en armen, een beetje bangig ook. Jackie hoog op de benen, een hardlooperster van jewelste, altijd te vinden voor een geintje. Ze durfde ongeveer alles, en volgens Eva was ze mateloos brutaal. Verder had ze een broer, terwijl Eva van Zuilen enig kind was. Tja, die broer, Thomas Smit van Zevenbergen. Hij was elf, een jaar jonger dan zijn zusje, maar veel respect voor haar toonde hij niet. Hij verbeeldde zich dat hij veel sterker was dan zij, maar dat was niet bewezen. Als ze ruzie hadden won degene die het kwaadst was, en dat wisselde nogal eens.

Thomas kon enorm goed gooien met stenen. Hij kon bijvoorbeeld de wijzerplaat van de kerktoren raken met een steen, en deed dat dan ook geregeld. De wijzers raken, dat was even iets moeilijker, dat lukte niet zo vaak. Het was een keer gebeurd dat ze om vijf over halfnegen langs de toren kwamen, terwijl de school al om half begon. Toen

had Thomas zijn meesterworp gedaan. Met een driehoekige kei had hij het vijf vóór halfnegen gemaakt en daarna waren ze hard naar school gehold. ‘Schoolblijven,’ had de meester gezegd, maar Jackie had op de torenklok gewezen, die je vanuit het lokaal kon zien, en ze had gezegd dat het nog niet eens half was. En toen zei de meester dat de klok achterliep, maar goed, schoolblijven hoefde dan niet. Dat was een grote dag voor Thomas. Om elf uur zat hij nog te glunderen, of was het tien over elf?

‘Ik ga naar huis,’ zei Eva.

‘Zie ik je morgen nog?’

‘Kom je bij ons?’

‘Ja, da’s goed.’

Eva groette mevrouw Smit en liep opgewekt naar huis.

Maar toen ze thuiskwam merkte ze direct dat het mis was. Moeder stond te strijken. Hield ze de bout iets te stijf vast? In ieder geval had ze haar uitgelubberde blauwe vest aan, met nergens iets vrolijks. En ze zei iets te gewoon: ‘Dag Eva’. Niet ‘hallo,’ of ‘ben je daar eindelijk eens!’ Ze konden Eva niks wijsmaken. Als er ruzie was verraadde het huis dat op honderd kleine maniertjes. Vaders hoedje hing niet aan de kapstok. Hij droeg het haast nooit, maar altijd als hij kwaad het huis uitliep zette hij dat met een nijdig gebaar op zijn hoofd. Er stonden geen gebruikte theespullen – blijkbaar hadden ze niet even samen wat gedronken. O nee, ze was er zeker van, al probeerde haar moeder ook heel normaal te doen, er was beslist hooglopende ruzie geweest. Dat kon weer een leuk weekendje worden. Eva wist precies hoe het zou zijn. Zwijgen tegen elkaar, zwijgen tot het leek of de kamer boordevol beton zat. En als ze elkaar iets moesten zeggen, dan ging dat via háár.

‘Eva, we gaan eten,’ zou moeder zeggen. En als ze dan gewoon aan tafel ging zitten zonder eerst vader te roepen, zou moeder zeggen dat er nog meer personen in huis waren, als hij tenminste intussen thuis was gekomen. En dan zou zij in vredesnaam maar gaan vragen of vader kwam. Aan tafel zouden haar ouders dan om strijd zo aardig mogelijk tegen haar zijn, maar tegen elkaar zouden ze zwijgen.

Eva, hoe heb je het vandaag gehad? Komt Jackie nog dit weekend? Is de lamp van je fiets al gemaakt? Hebben jullie gezwommen? Allemaal vragen. Iets vertellen deden ze nooit als ze ruzie hadden, dat paste niet in de bedorven sfeer. Eva hield veel van haar ouders, maar als ze tegen elkaar zwegen, konden ze wat haar betreft op het dak gaan zitten, en liefst op een dak ergens in Zuid-Amerika. Daarom gaf Eva haar moeder een koele kus en ging mismoedig naar boven. Ze zou haar geschiedenis voor dinsdag maar gaan leren. *Het twaalfjarige bestand. Twisten tussen remonstranten en contraremonstranten.*

En dan zeggen ze nog dat kinderen altijd ruzie maken, dacht Eva bitter. In dit hele rotboek heb ik nog niets anders gezien dan twisten, oorlogen, veldslagen en moordpartijen. Hier, 1619, Van Oldenbarnevelt z'n hoofd moest er ook al af. Als ze niet met de Spanjaarden konden vechten, dan maar met elkaar. Mijn vader en moeder hebben dat ruzie-maken van niemand vreemd. Zelfs die ouwe Van Oldenbarnevelt moest op het hakblok. Gemeneriken.

‘Maak het kort,’ had de arme man tegen de beul gezegd. Jasses nog aan toe.

Eva beeldde zich in dat ze de kleindochter van de oude raadpensionaris was. Ze zou natuurlijk bij de executie aanwezig zijn geweest. Ze zou prins Maurits hebben gesmeekt er een stokje voor te steken, met haar armen om

zijn knieën en tranen in haar ogen. Het hielp allemaal niet. Grote mensen zijn zo hard als staal. Dan maar aan de arm van de in het zwart geklede beul gaan hangen. Tevergeefs. Hij slingerde haar van zich af zodat ze van het schavot viel en op de grond liggend nog juist kon zien hoe grootvader haar vriendelijk toelachte voordat de beul zijn vreselijke zwaard...

Ik ben niet goed wijs, dacht Eva, maar ze dagdroomde onmiddellijk door over de begrafenis, hoe ze in de koets zat in een zwarte jurk die tot over haar enkels viel en snikte achter een zwart zakdoekje. Toen kneepte ze in haar oorlel en zei bij zichzelf dat dit kennelijk niet een goed moment was om geschiedenis te leren.

Voordat ze iets anders had kunnen bedenken ging de gong voor het eten. Terwijl ze de trap afliep besloot ze dat als haar ouders hun periode van het Grote Zwijgen hadden, zoals ze het bij zichzelf noemde, zij ook niets zou zeggen.

En ja hoor, er werd gezwegen. Eva moest vader aan tafel roepen en het gesprek liep via háár. Althans, dat probeerden vader en moeder. Maar Eva was bokkig en antwoordde nauwelijks op de vragen die haar werden gesteld. Toen kreeg vader een driftbui, gericht tegen háár, omdat ze zo onbeleefd was zogenaamd, maar die eigenlijk bedoeld was voor moeder. En moeder kneepte haar lippen wit op elkaar en zette haar vastberadenheidgezicht. Ten slotte holde vader de kamer uit, sloeg met de deuren en begon moeder zwijgend de tafel af te ruimen. Eva was een veel te zachtmoedig en verlegen meisje om ruwe woorden te gebruiken, maar ze dácht ze wel. Barst, dacht ze, en ze ging zo gauw mogelijk terug naar haar kamer.

Het Grote Zwijgen duurde deze keer tot dinsdag. Toen was het ineens over. Hoe, daar kwam Eva nooit achter. Maar ze was allang blij, ook al had ze het grootste deel van de tijd bij Jackie en Thomas doorgebracht.

In de weken die volgden hadden Eva en Jackie het druk met de voorbereidingen van de grote schoolavond. Ieder jaar was er in april een feestavond op school, waar alle ouders, en meestal ook een heleboel oud-leerlingen kwamen. De leerlingen van de hoogste klas voerden dan een toneelstuk op en daarna bleef iedereen nog lange tijd koffie en cola drinken en koekjes en chips eten en zeggen hoe goed ze allemaal gespeeld hadden.

Voor Eva en Jackie zou het deze keer heel bijzonder worden. Niet alleen omdat ze in de hoogste klas zaten, maar ook omdat Jackies moeder het stuk had geschreven en Eva's moeder het met de kinderen instudeerde. Eva en Jackie hadden dan ook allebei een grote rol, Eva was een bezorgde moeder, die erg veel moest huilen omdat haar dochter zoek was en die aan Jan en alleman met behulp van een fotootje ging vragen of men de geliefde dochter soms had gezien. Maar niemand had haar gezien, want Jackie, de geliefde dochter, had zich als jongen verkleed en was als lichtmatroos het zeegat uitgevaren. Nou ja, alles kwam natuurlijk goed, de bedroefde moeder zag, ondanks haar betraande ogen, kans om alle raadsels op te lossen en de lichtmatroos trouwde met de kapitein, die helaas een heel hoog stemmetje had en die mevrouw Van Zuilen er ondanks een grote zwarte snor niet ouder kon laten uitzien dan acht à negen.

Op eenentwintig april zou het zijn. Zelfs de altijd drukke meneer Smit van Zevenbergen had zijn avond voor het toneelstuk vrijgehouden. Alle moeders van de klas naaiden als bezetenen wambuizen, hoepelrokken en pofmouwtjes.

Zelfs Eva's vader overtrof zichzelf door de boeg van een schip te maken van spaanplaat en karton. Die zou in de hoek van het toneel staan, waardoor het zou lijken alsof naast het toneel de hele haven van Rotterdam lag. Die indruk werd nog versterkt doordat Rob van de Hoeven achter de schermen om de twee minuten een klagelijk geluid uitstootte op de misthoorn van zijn oom die gevaren had. Eva's moeder was de laatste dagen voor de eenentwintigste meer op school dan thuis te vinden.

Eindelijk was de grote dag aangebroken. 's Morgens was er generale repetitie. Er gingen ongeveer veertig dingen mis, zoals het hoort bij generale repetities. Eva's moeder stond naast het gordijn fluisterend de teksten voor te zeggen, te souffleren, zogezegd, en mevrouw Smit draafde met zweetdruppels op haar voorhoofd achter het toneel heen en weer om iedereen op tijd z'n zakdoek, z'n karbies, of z'n kat met negen staarten in handen te drukken.

De meester zorgde nog gauw voor een extra lamp boven het toneel, omdat het wat donker was. De juffrouw van de derde klas stuurde die derde klas in zijn geheel naar huis om matrozenpakken te kunnen strijken en duimde dat de inspecteur van het onderwijs niet zou komen. Eva verhoog haar ijzeren briljetje tot het niet meer klemde achter haar oor. En toen was alles klaar.

De voorstelling kon beginnen.

Tijdens het avondeten, een uur voordat ze moest optreden, was Eva zenuwachtig en at weinig. Moeder was ook zenuwachtig en zei iets kribbigs tegen vader. En toen barstte de bom. Er kwam een ruzie die alle vorige in hevigheid overtrof. Een recordruzie. Waar ging het over? Over niks, eigenlijk. Vader verweet moeder dat ze de laatste tijd

zo weinig thuis was geweest. Moeder vond het gemeen om zoiets te zeggen omdat ze voor de school had gewerkt en ze voegde er, geheel overbodig, aan toe dat vader in het algemeen een onredelijk persoon was, die verkeerde dingen zei op verkeerde momenten. Toen was vader weer zo onverstandig om breedvoerig al moeders minder sterke kanten op te gaan sommen en daarmee was er een solide basis gelegd voor een geweldige ruzie.

Angstig zag Eva hem groeien. Ze probeerde de aandacht af te leiden door over haar generale repetitie te beginnen maar niemand luisterde. Er was geen redding meer aan. Het duurde een kwartier. Toen had moeder een vreselijke huilbui, waar vader zo kwaad over werd dat hij woedend verdween, zijn bord halfvol achterlatend.

‘Moeder, we moeten zo weg,’ zei Eva.

Moeder zei niets en ging naar haar slaapkamer. Ze ging proberen haar behuilde gezicht toonbaar te maken, wist Eva. Maar dat lukte niet. Nog steeds zacht snikkend kwam ze een tijdje later naar beneden, haar ogen rood en gezwollen.

‘Ik kan zo niet gaan,’ zei ze. ‘Ga maar naar Jackies moeder en vraag of zij mijn plaats wil innemen.’

Dat was voor Eva reden om eindelijk ook te gaan huilen. Vroeger zou ze dat al veel eerder hebben gedaan, maar ze raakte gehard. Vroeger had ze ook altijd medelijden gehad als moeder hilde, maar dat had ze al lang afgeleerd. Ze was woedend, op vader en moeder allebei, en ze had medelijden met zichzelf en met de school omdat de voorstelling in de soep zou lopen.

Dat gebeurde uiteindelijk niet. Niet erg tenminste. Jackies moeder vertelde op school dat mevrouw Van Zuilen plotseling erge hoofdpijn had (wat nog waar was ook) en dat

ze niet kon komen. En omdat Jackies moeder, als schrijfster van het stuk, de teksten goed kende, ging ze zelf maar souffleren. De meester gaf toen de karbies en de kat met de negen staarten en alle andere dingen aan. Dat betekende wel dat de bootsman ineens met een stapeltje wasgoed in plaats van met een stuk zeildoek in zijn handen stond, maar dat verhoogde de algemene vreugde aanmerkelijk, omdat hij zo beteuterd stond te kijken. En Eva hoorde later, bij het koffiedrinken, hoe twee dames tegen elkaar zeiden dat de moeder in het stuk zo goed had gespeeld, en dat haar ogen er echt behuild uit hadden gezien, zó had het kind zich in de rol ingeleefd. Maar plezier deed haar dat niet. Ze stond er eenzaam bij toen alle kinderen met hun ouders door de school liepen en de verhalen vertelden die hoorden bij de kaartestok, die een verbandje had omdat meneer hem een keer woedend in tweeën had gebroken, en bij de plaat van de knaagdieren die meneer eens allemaal had opgesomd en toen Thijs erbij had genoemd omdat die altijd op z'n potlood zat te knagen, en de bok in het gymnastieklokaal die...

Nog vóór de koffie was geschonken ging ze naar huis. Ze ging niet de huiskamer binnen maar liep meteen door naar boven.

2 Hoe straf je je ouders

Achter het huis van de familie Smit was een tuin. Om die tuin was een heg. En in die heg zat een gat waar je door kon kruipen. Als je dat deed kwam je in de tuin van kolonel Brandsema, de achterbuurman, een strenge man die, naarmate hij hoger klom op de militaire ladder, minder lachte. In de tuin van kolonel Brandsema gaan, had voor Jackie en Thomas de bekoring van het griezelige. Want het mocht niet, en de kolonel, die vaak in zijn tuin werkte, zag er geen been in met takken naar hen te gooien als hij ze betrapte. Tot nu toe hadden ze die takken altijd weten te ontwijken. Thomas deed zelfs nogal minachtend over de werpkunst van de kolonel. Die moest zich maar liever bij een kanon houden, vond hij. Maar toch was het heerlijk opwindend. Hun vader had hun verboden in de tuin van de kolonel te komen, want hij wilde geen onenigheid met zijn buurman. Dat maakte een tocht naar die tuin extra avontuurlijk. Want eens, toen ze terugvluchtten door het gat, stond daar hun moeder klaar met een emmer ijskoud water. De helft wierp zij over Jackie toen die door het gat kroop. De rest kreeg Thomas over zijn bezwete rug. Dat was allemaal al een tijdje geleden. Ze hadden het verhaal natuurlijk in geuren en kleuren aan Eva verteld. Ook hadden ze haar uitgenodigd eens mee te gaan door het

gat. Het was er nooit van gekomen, waarschijnlijk omdat Eva eigenlijk niet durfde en er dus maar niet op aandrong. Maar deze middag zou ze het dan toch doen. Vanwege het gebeurde op de schoolavond was Eva in een opstandige bui en ze had geen zin om de bangerd uit te hangen. Vooruit maar.

Helaas, het viel tegen. Er was in de tuin van kolonel Brandsema niets te beleven. Kennelijk was hij niet thuis, en zijn vrouw ook niet. Eva's hartkloppingen waren niet nodig geweest. Want hoe dicht zij zich ook bij het huis waagden, er gebeurde niets.

Ze waren alweer op de terugweg, toen Eva in een perkje, verscholen tussen de bloemen, een brief zag liggen. Het was wel uitzonderlijk dat Thomas, die voorop liep, hem niet vond, want hij zag altijd alles. Het was een witte envelop met een adres en een nog niet afgestempelde postzegel. Kennelijk was iemand van plan geweest hem te posten en had hij hem onderweg verloren. Eva raapte hem op. Ze wilde het juist tegen de anderen zeggen toen Thomas riep:

‘Hollen jongens, daar komt mevrouw Brandsema thuis!’

Eva stak de brief in haar zak en holde achter de anderen aan. Zo'n haast hadden ze niet hoeven maken, want mevrouw Brandsema zou ze waarschijnlijk niet eens hebben opgemerkt. Ze was zo kippig dat ze niet veel meer kon zien dan een kuiken in een ei. In hun eigen tuin liepen ze prompt tegen mevrouw Smit op.

‘Een bezoek aan kolonel Brandsema wordt afgestraft met de gebruikelijke portie koud water,’ riep ze, en ze pakte Thomas bij een arm, sleurde hem mee naar de buitenkraan en hield zijn hoofd eronder. Daarna volgde een wilde jacht op Jackie en Eva, waarbij Thomas, toen hij toch eenmaal

een beurt had gehad, zijn moeder hielp om de meisjes hetzelfde lot te laten ondergaan. Het eind van het liedje was dat ze allemaal een kletsnat hoofd hadden, ook mevrouw Smit, en dat Eva de brief totaal was vergeten.

Een tijdje later zaten ze met z'n drieën uit te blazen in een kamertje boven in het huis van de Smitten. Ze hadden hun hoofden gedroogd en Jackies moeder had Eva uitgenodigd om te blijven eten. Eva had naar huis gebeld, dus alles was geregeld. Dat kamertje was, wat Jackie en Thomas noemden, hun geheime hol. Het lag in de verste hoek van de zolder en er kwam vrijwel nooit iemand, behalve zij. Ze bewaarden er hun geheimschrift, de reglementen van hun roversclub, en nog zo wat topgeheime zaken.

Toen ze daar een poosje hadden zitten zwijgen, Jackie en Eva op een oude divan en Thomas op een kistje, zei Eva met een zucht: 'Wat hebben jullie toch een leuke vader en moeder.'

'Ik kan het geheel met je eens zijn,' zei Thomas.

'Waarom zeg je dat, Eva,' vroeg Jackie nadenkend. 'Is het weer mis thuis?'

Eva knikte. 'Het lijkt er sterk op. Alwéér. Wanneer was de schoolavond? Nog geen week geleden. Het zal wel weer een weekendje zwijgen worden.'

'Stil laten zwijgen,' vond Thomas.

'Je weet niet hoe erg het is als de twee mensen van wie je het meest houdt niets tegen elkaar zeggen, elkaar niet aankijken, doen alsof de ander lucht is. Na een poosje wil je overeind vliegen en ze door elkaar schudden en roepen: hou op! hou op! Zeg wat tegen elkaar! Ik kan het niet meer verdragen!'

'Ik begrijp best dat je er gek van wordt,' zei Jackie. 'Als

onze vader een beetje hard tegen mama begint te praten, dan roepen Thomas en ik direct: hé hé, geen ruzie, en dan lachen ze en dan is het weer over.’

‘Ja,’ grijnsde Thomas, ‘of we zeggen: dat zouden Piet en Riet nóóit doen.’

‘Piet en Riet zijn een ijselijk braaf achterneefje en -nichtje van moeder,’ verduidelijkte Jackie. ‘Die stumpers lopen hand in hand door de straat en als Piet zijn zusje per ongeluk op haar tenen trapt zegt hij: “o, lieve Riet, heb ik je pijn gedaan?” en dan antwoordt dat wicht: “geeft niet hoor, lieve Piet.” Tenminste, dat vertelt mama als zij ze weer eens ergens heeft ontmoet. Wij hebben ze nog nooit gezien, weet je, en dat geeft te denken. Het zou kunnen zijn dat Piet en Riet helemaal niet bestaan. Maar goed, als zij ze zogenaamd weer heeft gezien dan roept ze bij het minste of geringste ruzietje tussen Thomas en mij: dat zouden Piet en Riet nóóit doen.’

‘Zuigt je moeder zoiets gewoon uit haar duim?’ vroeg Eva.

‘O, die speldt je leugens op de mouw bij het leven. De helft van wat ze zegt is puur verzinsel.’

‘Vertrouwen jullie haar dan nog wel?’

‘Natuurlijk wel, joh, als het erop aankomt spreekt ze immers altijd de waarheid, hè Thomas?’

‘Je hebt gelijk hoor, lieve Jacobijna,’ zei Thomas, en toen moest hij gauw zijn benen wegtrekken om een schop van zijn beminnelijke zuster te ontwijken.

‘Volgens mij zou je iets moeten doen,’ zei Jackie. ‘Als Thomas en ik te veel ruzie maken krijgen we straf.’

‘Ik kan mijn ouders slecht een pak voor de broek geven.’

‘O, dat kan best,’ vond Thomas. ‘Je neemt de mattenklopper, je commandeert: krom staan, en je slaat erop.’

‘Doen jullie ouders dat zo bij jullie?’ vroeg Eva ongelovig. ‘Nou, nee, eigenlijk niet, daar zijn ze te goeiig voor. Maar ze zouden het moeten doen.’

‘Ze dreigen er altijd mee,’ zei Jackie. ‘Maar het komt er nooit van.’

‘Ik heb zo’n idee,’ zei Eva, ‘dat mijn ouders een paar bezwaartjes tegen krom staan naar voren zouden brengen. Last van reumatiek of zo.’

‘Niet ondenkbaar,’ moest Thomas toegeven. ‘Dus moet je iets beters bedenken.’

‘Je zou kunnen eisen dat zij jouw huiswerk maken als er ruzie is,’ bedacht Jackie.

‘Of dat ze je mee moeten nemen naar Artis, samen met een vriend en een vriendin.’

‘Of dat er aardbeien met slagroom worden gegeten.’

‘Of patat.’

Er bleken ineens wel honderd straffen voor ouders te bestaan.

‘Ja, ja,’ zei Eva. ‘Jullie hebben mooi praten.’

Een tijdje zaten ze zwijgend bij elkaar. Ineens ramde Jackie met haar hand op haar blote knie. ‘Au! Ik bedoel: ik heb het!’

‘Heb je een vlieg doodgeslagen?’ vroeg Thomas belangstellend. ‘Dan moet je zeggen: ik heb hém.’

‘Nee, flauwerik. Ik weet wat Eva moet doen.’

‘Wat dan?’ vroegen Eva en Thomas nieuwsgierig.

‘Ze moet zoek raken.’

‘Zoek raken?’

‘Ja, ze moet zich ergens verstoppen. Dan worden haar ouders ongerust. Net zoals jij ongerust was in dat stuk op school toen ik het zeegat uit was. Dat is een goeie straf.’

‘Geweldig, Jackie,’ riep Thomas enthousiast.

Maar Eva was er niet zo zeker van dat dit een goed plan was. ‘Ik vind het te erg voor ze,’ zei ze.

‘Ben je mal!’ zei Jackie. ‘Ze bezorgen jou ook altijd ellende met hun geruzie. Laat zij het nu maar eens een tijdje vervelend hebben. Als je terugkomt zeg je: zoals jullie je nu voelden, zo voel ik me als jullie zwijgen. Dat helpt vast.’

‘Hoe lang moet ik dan wegblijven en waar moet ik me in die tijd verbergen?’

‘Nou,’ zei Thomas, ‘we kiezen een dag dat wij ’s middags niet thuis zijn. Dan zullen ze niet denken dat je bij ons bent. Maar voor we weg gaan verbergen we je hier in het geheime hol. We zetten wat eten voor je neer en een heleboel boeken, dan kun je het best een middag en een avond uithouden. Je kunt op de divan slapen, ’s nachts.’

‘Moet ik de hele nacht wegblijven?’ vroeg Eva geschrokken. ‘Natuurlijk, joh. Alleen een beetje later thuiskomen dan anders, dat heeft geen effect. Ze moeten flink in de rats zitten en de politie waarschuwen, en de politie moet gaan dreggen en zo, en het moet voor de radio zijn en alles.’

‘De politie?’ zei Eva met lichte paniek in haar stem. ‘En wat moet ik de volgende morgen dan tegen ze zeggen als ik thuiskom?’

‘Heel eenvoudig,’ zei Jackie. ‘Je bent de vorige dag even naar het geheime hol gegaan om eh... waarom, Thomas?’

‘Om te kijken of de code van ons geheimschrift er nog wel lag, want de jongens van de vijfde hadden zitten pochen dat ze die kenden.’

‘Goed, dus je was naar de code gaan kijken, en toen was je even op de divan gaan liggen en toen was je in slaap gevallen en de hele middag en avond en nacht niet meer wakker geworden. Dat zeg je vanwege de politie. Als de politie weer naar huis is zeg je natuurlijk dat het voor straf was.’

Thomas knikte vol overtuiging. Het plan was rond. Maar Eva vond dat hij gemakkelijk praten had. Zij zou het plan moeten uitvoeren. Hij had er nauwelijks mee te maken. ‘Jawel hoor,’ zei Thomas ijverig. ‘Ik zal appels uit mijn mond sparen en hierheen smokkelen, en al mijn boterhammen met pindakaas.’

‘Hij houdt niet van pindakaas,’ zei Jackie minzaam.

‘Ik durf niet,’ mompelde Eva.

‘Wat is daar nu aan te durven,’ zei Jackie.

‘Het verschil,’ zei Eva nadenkend, ‘zit hem erin of je het zelf moet doen of dat een vriendinnetje het moet doen. Als jij je bij ons kwam verstoppen, daar zou ik direct vóór zijn.’

Jackie had wel begrip voor Eva’s verklaring.

‘Misschien bedenkt je je nog eens,’ zei ze. ‘Ik vind het een goed plan, al zeg ik het zelf.’

‘t Is een prachtplan,’ beaamde Eva.

‘Niet gek voor een meisje met een hoofd vol spinnenwebben en houtkrullen,’ moest zelfs Thomas toegeven.

Toen riep mevrouw Smit voor het eten, en dat was erg gelukkig voor Thomas, want zijn zuster had juist een mooie rooie krab over zijn wang in gedachten.

Om halfnegen moest Eva tot haar spijt naar huis. Haar vader zat in de voorkamer, omringd door kranten. Moeder zat in de serre met verstelgoed om zich heen. Kennelijk had ze het bij het rechte eind gehad toen ze ’s middags had gevoeld dat er ruzie in de lucht hing. Ze gaf haar vader een kus. Hij vroeg of ze zin had om zo dadelijk mee te kijken naar haar lievelingsserie op de televisie. Ze gaf haar moeder een kus. Die vroeg of ze nog trek in iets had. Eva dacht aan de gezellige boel die het was bij de Smitten. Ze moest een paar keer hard slikken.

‘Nee,’ zei ze toen tegen zowel vader als moeder en ze holde

bijna de kamer uit. Ze liet zich op haar bed vallen en snikte in het kussen. Even later kwam vader op de rand van haar bed zitten en sloeg een arm om haar hals.

‘Wat is er dan, mijn hartje,’ zei hij.

Als enig antwoord begon Eva nog harder te huilen.

‘Zeg het maar, Eva’tje-lief. Heb je ruzie met Jackie gemaakt?’

‘Neeee!’

‘Heb je straf gehad op school?’

‘Nee.’

‘Wil je het papa niet zeggen?’

‘Nee.’

Intussen kwam ook moeder binnen.

‘Wat is hier aan de hand?’ vroeg ze ongerust.

Vader maakte een niet-wetend gebaar met zijn schouders.

Eva, met haar gezicht in het kussen, zag dat niet.

‘Heeft ze zich bezeerd?’ vroeg moeder.

Vader schudde het hoofd en weer zag Eva dat niet. Ze meende dat hij gewoon geen antwoord gaf. Ze dacht er niet aan dat ze zelf ook geen antwoord had gegeven. Ze werd zo boos dat ze rechtop ging zitten en met gierende stem uitriep:

‘Jullie haten elkaar, ohh...’ en toen liet ze zich voorover vallen en huilde nog viermaal harder dan eerst.

’t Was een hele toestand al met al. Er werd met zakdoeken en glaasjes water gewerkt, er werden een tijdje kusjes en streeltjes en aaitjes uitgewisseld, en een half uur later hadden Eva’s vader en moeder uitgelegd dat ze reuze veel van elkaar hielden maar dat ze af en toe een klein verschil van mening hadden, en dat ze nooit meer zouden zwijgen als Eva daar nu zo’n hekel aan had, jammer dat ze nooit eerder had verteld dat zwijgen haar zo hinderde, anders

hadden ze dat al jaren eerder afgeschaft, enzovoort. Iedereen hield ontzettend veel van iedereen en was van de beste voornemens beziel. Daarna hielpen vader en moeder hun dochter met uitkleden en tandenpoetsen, alsof ze een heel klein meisje was, allemaal vanwege de fijne sfeer, en toen gingen ze gearmd haar slaapkamer uit en Eva lag nog een hele tijd met haar armen onder haar hoofd het plafond te bestuderen en te denken. Ze dacht dat alles nu wel erg fijn zou worden. Dat gekke plan van Jackie was helemaal niet meer nodig. Ze zou nooit meer partij hoeven kiezen voor een van beiden. Ze zouden boos op haar worden als ze iets verkeerd deed, net als andere ouders, en niet alles vergoelijken om haar gunst te winnen. Duizendmaal liever had ze dat ze boos op háár waren, dan op elkaar.